

**TIETEELLISEN
TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE**
Laatimispvm: 28.5.2025

Tietosuojaseloste sisältää ne tiedot, jotka tulee kertoa tutkittaville käsiteltäessä henkilötietoja tieteellisessä tutkimuksessa sekä käsittelytoimista tehtävän selosteen tiedot. Informointivelvoitteesta säädetään EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) artikloissa 12–14 ja käsittelytoimista tehtävästä selosteesta artikkelissa 30.

1. Tutkimuksen nimi

GuideGap: Hoitosuositusten mukaiset lääkemääräyskäytännöt ja poikkeamia selittävät tekijät

2. Tutkimuksen rekisterinpitäjä ja yhteystiedot

☒ Kelan rahoittama hanke (Kela 13/26/2022).

Itä-Suomen yliopisto, PL 1627, 70211 Kuopio, puhelinvaihtelue 0294 45 1111, sähköposti:
kirjaamo@uef.fi

3. Tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Tutkimuksen toteuttaja (ks. tarkemmin 5. tutkimuksen suorittajat): Itä-Suomen yliopisto, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos
Kyselylomakkeen lähettäminen: Suomen Lääkäriliitto: yhteyshenkilö tutkimuspäällikkö Jukka Vänskä
Tutkimuksen ohjausryhmä:
Itä-Suomen yliopisto, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos professori Ismo Linnosmaa ja tutkimusjohtaja Eila Kankaanpää
Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, päätoimittaja Raija Sipilä, Jorma Komulainen, kehitysjohtaja Ilkka Kunnamo
Terveysten- ja hyvinvoinnin laitos, arviointipäällikkö Tiina Hetemaa
Itä-Suomen yliopisto, Kansanterveystieteen ja kliinisen ravitsemustieteen laitos, professori Pekka Mäntyselkä

4. Tutkimuksen vastuullinen tutkija

Virva Hyttinen-Huotari, yliopistotutkija (Tenure Track)
Sosiaali – ja terveysjohtamisen laitos
virva.hyttinen-huotari@uef.fi
Puh. 050 346 0798

5. Tutkimuksen suorittajat

Virva Hyttinen-Huotari, vastuullinen tutkija
 Tuuli Suomela, projektitutkija
 Henna Tiitinen, projektitutkija
 Mervi Rantsi, yliopistonlehtori
 Aleksi Raudasoja, tutkija

6. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helena Eronen, tietosuojavastaava
 Yleishallinto – ja lakipalvelut, Yliopistopalvelut
 helena.eronen[at]uef.fi
 Puh. 050 576 0282

7. Yhteyshenkilö henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa

Virva Hyttinen-Huotari, yliopistotutkija (Tenure Track)
 Sosiaali – ja terveysjohtamisen laitos
 virva.hyttinen-huotari[at]uef.fi
 Puh. 050 346 0798

8. Tutkimuksen luonne

☒ Kertatutkimus

☐ Seurantatutkimus

9. Tutkimusaineiston säilyttäminen, hävittäminen tai arkistointi

Tutkimusaineiston säilytysaika tutkimustarkoituksessa (käyttötarkoituksen mukainen säilytysaika): Kuusi (6) vuotta

Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen:

- ☒ Henkilötietoja sisältävä tutkimusaineisto arkistoidaan
 - ☒ ilman tunnistetietoja
 - ☐ tunnistetiedoin

Jos tutkimusaineisto arkistoidaan, niin mikä on arkistointipaikka:

Tietoarkisto tai FAIRdata PAS palvelu

10. Mikä on henkilötietojen käsittelytarkoitus?

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus on tieteellinen tutkimus.

Kyselytutkimuksen tarkoituksena on tutkia hoitosuosituksista poikkeavaan lääkkeenmäärittämiseen vaikuttavat tekijöitä suomalaisten lääkäreiden näkökulmasta.

Haastattelututkimuksella tutkitaan lääkäreiden tunnistamia juurisyitä hoitosuosituksista poikkeamiselle.

11. Millä perusteella henkilötietoja käsitellään?

Henkilötietojen käsittely edellyttää aina laista löytyvää käsittelyperustetta. Tässä tutkimuksessa käsittelyperuste ^Q on:

- ☒ yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö, tarkemmin:
 - ☒ tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi
 - ☐ yleisen edun mukaisen viranomaistehtävän suorittaminen
- ☐ rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen mikä oikeutettu etu on kyseessä:
- ☐ rekisteröidyn suostumus ^Q

Tutkimuksessa käsitellään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia henkilötietoja tai rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyviä henkilötietoja ^Q. Niiden käsittelylle tarvittava erityisperuste on:

- ☒ yleisen edun mukainen arkistointitarkoitus, tieteellinen tai historiallinen tutkimus, tilastointi
- ☐ rekisteröidyn nimenomainen suostumus
- ☐ tärkeä yleinen etu koskeva syy lainsäädännön nojalla
- ☐ kansanterveyteen liittyvä yleinen etu

12. Mitä henkilötietoja tutkimusaineisto sisältää?

Kyselytutkimus: sukupuoli, syntymävuosi, työskentelyalue (hyvinvointialue), työnantajasektori- ja toimipaikka, ammatti, lääkärin erikoisala, ammattiliittoon kuuluminen

Haastattelututkimus: ääni, sukupuoli, ikä, työskentelyalue (hyvinvointialue), ammatti, lääkärin erikoisala, työkokemusvuodet. Haastattelut tehdään ensisijaisesti kasvotusten, mutta mahdollisissa Teams-haastatteluissa aineisto sisältää myös mahdollisesti äänen lisäksi videokuvaa. Tutkittavien sähköpostiosoitteita käsitellään haastattelun toteuttamiseksi ja ne hävitetään heti haastattelun jälkeen eikä niitä yhdistetä tutkimusaineistoon.

13. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään?

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen seuraavista lähteistä:

- ☒ Suoraan tutkimukseen osallistuvilta
 - ☒ Sähköinen kyselylomake (Webropol)
 - ☒ Haastattelu
- ☒ Tutkittavalla ei ole velvollisuutta toimittaa tarvittavia henkilötietoja, osallistuminen on vapaaehtoista

14. Tietojen siirto/luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä/luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

15. Tietojen siirto/luovuttaminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä/luovuteta EU:n tai ETA:n ulkopuolelle.

16. Automatisoitu päätöksenteko ja profilointi

Tieteellisessä tutkimuksessa henkilötietojen käsittelyä ei käytetä osallistujia koskevaan päätöksentekoon eikä profilointiin.

17. Henkilötietojen suojauksen periaatteet

Tutkimuksen osalta on tehty eettinen ennakkoarviointi:

- ☐ Kyllä
Puoltavan lausunnon antanut tutkimuseettinen toimikunta:
- ☒ Ei

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot on suojattu seuraavasti:

- ☒ käyttäjätunnuksella ☒ salasanalla ☐ käytön rekisteröinnillä ☐ kulunvalvonnalla (fyysinen tila)
- ☒ muu tapa, mikä: Korkean suojauksen verkkolevy

Pseudonymisointi ja anonymisointi:

Tässä tutkimuksessa:

- ☐ Aineisto anonymisoidaan (kaikki tunnistetiedot poistetaan täydellisesti, jotta paluuta tunnisteteelliseen tietoon ei ole eikä aineistoon voida yhdistää uusia tietoja)
- ☒ Suorat tunnistetiedot poistetaan (pseudonymisointi) (Haastattelut)
- ☐ Tunnisteellisuuteen voi palata ja aineistoon voidaan yhdistää uusia tietoja (koodiavain tai vastaava)
- ☒ Aineisto analysoidaan käyttäen vain epäsuoria tunnistetietoja
- ☒ Aineisto sisältää vain epäsuoria tai pseudonyymejä tunnistetietoja (Kysely)
- ☐ Aineisto analysoidaan suoran tunnistetiedon, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

Suojatoimet arkaluonteisten tietojen osalta:

- ☒ Tutkimussuunnitelma
- ☒ Tutkimuksen vastuhenkilö, kuka: Virva Hyttinen-Huotari
- ☒ Henkilötietoja käsitellään ja luovutetaan vain tutkimustarkoituksiin ja toimitaan siten, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot eivät paljastu ulkopuolisille
- ☒ Tutkimuksesta on tehty tietosuojatarkastus (PIA)
- ☐ Tutkimuksesta on tehty tietosuojan vaikutustenarviointi (DPIA)

18. Tutkimukseen osallistuvan oikeudet ja niiden rajoittaminen

Rekisteröidyllä on tietosuojasetuksen mukaan oikeus:

- saada tietoa henkilötietojen käsittelystä, ellei laissa ole erikseen säädettyä poikkeusta
- tarkastaa itseään koskevat tiedot
- oikaista tietojaan

- poistaa tietonsa (ei sovelleta, jos käsittelyperuste on lakisääteinen tai yleisen edun mukainen tehtävä)
- rajoittaa tietojensa käsittelyä
- vastustaa tietojensa käsittelyä, jos käsittelyperuste on yleinen tai oikeutettu etu
- pyytää itse toimittamiensa henkilötietojen siirtämistä järjestelmästä toiseen, jos käsittelyperuste on suostumus
- peruuttaa antamansa suostumus
- henkilötietojen oikaisua/poistoa/käsittelyn rajoitusta koskeva rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi (rekisteröity voi sallia automaattisen päätöksenteon suostumuksellaan)
- tehdä ilmoitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä

Rekisteröity voi käyttää oikeuksiaan ottamalla yhteyttä tutkimuksen yhteyshenkilöön tai tietosuojavastaavaan. Lisätietoja rekisteröidyn oikeuksista antavat tutkimuksen yhteyshenkilö ja/tai tutkimuksen tietosuojavastaava.

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista ilman lisätietoja eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, niin oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta.

Tutkimukseen osallistuvan oikeuksista poikkeaminen on tarpeen ja perusteltua, jos tutkimuksella on yleisen edun mukaiset tarkoitukset ja tutkimukseen osallistuvan oikeudet todennäköisesti estävät tarkoitusten saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti ja tällaiset poikkeukset ovat tarpeen näiden tarkoitusten täyttämiseksi.

☒ Rekisteröidyn oikeuksista ei poiketa tässä tutkimuksessa